

अनत्त लक्खणा सुत्त

मूल पालि तथा अर्थ सहित

Dhamma Digital

अनुवादक—

भिक्षु विवेकानन्द

प्रकाशकः करुणा अनागारिका

बुद्ध सम्बत् २५०५

प्रथम संस्करण १९०० विक्रम सं. २०१८

मूल्य १२५

Dhamma.Digital

थुगु खँ

थौं अनत्त लक्खन सूत्र पाठकपिंगु न्होने हया च्वना ।
ध्व सूत्र भगवान बुद्ध सारनाथ मृगदावने दकले हापालाक
पञ्चवर्गिय भिक्षुपिन्त आज्ञा जुया बिज्यागु जुल । ध्वहे
सूत्रया उपदेश न्यना इपिं भिक्षुपिं क्षीणाश्रव जुया बिज्यात ।
थुगु सूत्रे अनात्मावाद अनित्य दुःख, अनात्माया ज्ञान
प्रस्तुत जू ।

आः थुगु सूत्रया अर्थसहित प्रकाश याय्गुली श्रद्धा
तया बिज्याह्व अनागारिका करुणा खः अनागारिकायात
ध्व सूत्र तसकं योगु जुया च्वन । सूत्र प्रकाशयानागुया
पुण्यं याकनं बोधिज्ञान लाना आश्रवक्षय थाये फयेमा धयागु
हे मूल हेतु जुल ।

अनुवादकया पाखें अनागारिकाया शुभ कामना सफल
व्वीमा । मेमेपिं पाठकपिनि नं थुगु सूत्र बोध जुया दिट्ठिसुद्धि
ज्ञान प्राप्त व्वीमा ।

अस्तु ।

अनुवादक

अनत्त लक्खण सुत्त

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मा सम्बुद्धस

निदान खँ

धम्म-चककं पक्खत्वा आसाहियं हि पुण्ण मे ॥
नगरे बाराणसियं इसि-पतन ह्वय वने ॥
पापेत्वादि फलं नेसं । अनुकमेन देसयि ॥
यन्तं पक्खस्स पञ्चम्यं त्रिमुत्तथं भणा महे ॥

सूत्रारम्भ

१. एवं मे सुत्तं एकं समयं भगवा बाराणसियं
विहरति इसिपतने मिगदाये तत्रखो भगवा पञ्चवग्गिये
भिक्षु आमन्तेसि, भिक्खवोति, भदन्तेःति, तेभिक्षु
भगवतो पच्चस्सोसुं, भगवा एतदवो च ।

२. रूपं भिक्खवे अनत्ता, रूपञ्च हिदंभिक्खवे अत्ता
अभविस्स नयिदं रूपं आवाधाय संवत्तेट्ठय लब्भेथव रूपे
एवं मे रूपं होतु एवं मे रूपं माअहोसीति यस्माचखो
भिक्खवे रूपं अनत्ता तस्मा रूपं आवाधाय संवत्तति । नच
लब्भति रूपेएवं मे रूपं होतु एवं मे रूपं माअहोसीति ।

अनत्त लक्खण सूत्रया अर्थ

वस्पोळ भगवान् अर्हत सम्यकसम्बुद्ध यात नमस्कार

निदान खँ

भगवान् बुद्ध बाराणसि ऋषिपत्तने मृगदावने विज्याना आषाढ पुही खुनु धर्मचक्र सूत्र देशना यानालि कृष्णपत्तया पञ्चमि खुनु अनत्त लक्खण सूत्र देशना याना विज्यात । उगु देशनान्यना पञ्चवर्गिय भिक्षुपिसं अरहत फल प्राप्त यानाकाल ।

सूत्र आरम्भ

जि थथे न्यना—

१. छगू समय भगवान् बुद्ध बाराणसि ऋषिपत्तने मृगदावने बिहार याना विज्याना च्वंगु बखते, अन भगवानं पञ्चवर्गिय भिक्षुपिन्त भिक्षुपि ! धका सःता विज्यात । इपि भिक्षुपिसं छाथ्थे भन्ते धका धास्येलि, भगवानं थथे आज्ञा जुया विज्यात ।

२. भिक्षुपि ! रूप (शरीर) अनात्मा खः भिक्षुपि ! यदि थ्व रूप आत्माखः धयागु जूसा, थ्व रूप रोगादि पीडा मयोथे मज्जीमागु खः । थ्व रूप थःमं धयाथे ज्वीमागु खः (जिगु) । रूप थुकथं ज्वीमा (जिगु) रूप थुकथं मज्जीमा । थथे मज्जीगु निम्ति भिक्षुपि ! थ्व रूप अनात्मा खः । उकिं रूप रोगादि पीडा ज्वीगु खः । थ्व रूप थुकथं ज्वीमा थुकथं मज्जीमा धका थःमं धयाथे गबले हे ज्वीगु मखु ।

३. वेदना अनत्ता, वेदनाचहिदं भिक्खवे अत्ता अभविस्स, नयिदं वेदना आवाधाय संवत्तेय्य, लब्भेथच वेदनाय एवं मे वेदना होतु एवं मे वेदना माअहोसीति, यस्माचखो भिक्खवे वेदना अनत्ता तस्मा वेदना आवाधाय संवत्तति, नचलब्भति वेदनाय एवं मे वेदना होतु एवं मे वेदना माअहोसीति ।

४. सञ्जा अनत्ता सञ्जाचहिदं भिक्खवे अत्ता अभविस्स नयिदं सञ्जा आवाधाय संवत्तेय्य, लब्भेथच सञ्जाय एवं मे सञ्जा होतु एवं मे सञ्जा माअहोसीति । यस्माचखो भिक्खवे सञ्जा अनत्ता, तस्मा सञ्जा आवाधाय संवत्तति, नचलब्भति सञ्जाय एवं मे सञ्जा होतु एवं मे सञ्जा माअहोसीति ।

५. सङ्कारा अनत्ता सङ्काराचहिदं भिक्खवे अत्ता अभविस्संसु नयिमे सङ्कारा आवाधाय संवत्तेय्युं, लब्भेथच सङ्कारेसु एवं मे सङ्कारा होन्तु, एवं मे सङ्कारा माअहेसुन्ति, यस्माचखो भिक्खवे सङ्कारा अनत्ता, तस्मा सङ्कारा आवाधाय संवत्तति, नचलब्भति सङ्कारेसु एवं मे सङ्कारा होन्तु, एवं मे सङ्कारा माअहेसुन्ति ।

३. भिक्षुपिं वेदना (अनुभव नं) अनात्मा खः । यदि वेदना आत्मा खः धयागु जूसा थ्व वेदना रोगादि पीडा मयोथे मज्जीमागु खः । थ्व वेदना थमं धयाथे ज्वीमागु खः । (जिगु) वेदना थुकथं ज्वीमा जिगु वेदना थुकथं मज्जीमा । थथे मज्जीगु निम्ति भिक्षुपिं ! वेदना अनात्मा खः । उकिया निम्ति वेदना रोग पीडा ज्वीगु खः । थ्व वेदना थुकथं ज्वीमा थुकथं मज्जीमा धका थमं धयाथे गबलें ज्वी मखु ।

४. भिक्षुपिं ! संज्ञा अनात्मा खः यदि संज्ञा आत्मा खः धयागु जूसा थ्व संज्ञा रोगादि पीडा मयोथे मज्जीमागु खः । थ्व संज्ञा थमं धयाथे ज्वी मागु खः जिगु संज्ञा थुकथं ज्वी मा(जिगु)संज्ञा थुकथं मज्जीमा । थथे मज्जीगु निम्ति भिक्षुपिं ! संज्ञा अनात्मा खः उकिं संज्ञा रोगादि पीडा ज्वीगु खः । थ्व संज्ञा थुकथं ज्वीमा थुकथं मज्जीमा धका थमं धयाथे गबलें ज्वी मखु ।

५. भिक्षुपिं ! संस्कार अनात्मा खः यदि संस्कार आत्मा खः धयागु जूसा थ्व संस्कार रोगादि पीडा थः मयोथे मज्जी मागु खः । थ्व संस्कार थमं धयाथे ज्वीमागु खः (जिगु) संस्कार थुकथं ज्वीमा, 'जिगु' संस्कार थुकथं मज्जीमा । तर थथे मज्जीगु निम्ति भिक्षुपिं ! थ्व संस्कार अनात्मा खः । उकिं संस्कार रोगादि पीडा ज्वीगु खः । थ्व संस्कार थुकथं ज्वीमा थुकथं मज्जीमा धका थमं धयाथे गबलें ज्वीगु मखु ।

६. विज्जाणं अनत्ता विज्जाणंचहिदं भिक्खवे
अत्ता अभविस्स, नयिमं विज्जाणं आवाधाय संवत्तेय ।
लब्भेथच विज्जाणे एवं मे विज्जाणं होतु एवं मे विज्जाणं
माअहोसीति, यस्माचखो भिक्खवे विज्जाणं अनत्ता
तस्मा विज्जाणं आवाधाय संवत्ति, नचलब्भति विज्जाणे
एवं मे विज्जाणं होतु एवं मे विज्जाणं माअहोसीति ।
७. तं किं मज्जथ भिक्खवे रूपं निच्चंवा अनिच्चं
वाति ?

अनिच्चं भन्ते ।

यंपनानिच्चं दुक्खंवा तं सुखंवाति ?

दुक्खं भन्ते ।

यंपनानिच्चं दुक्खं विपरिनाम धम्मं कल्लंनु तं
समनुपस्सितुं एतं मम एसो हमस्मि यसो मे अत्ताति ?
नोहेतं भन्ते ।

८. वेदना निच्चंवा अनिच्चंवाति ?

अनिच्चं भन्ते ।

यंपनानिच्चं दुक्खंवा तं सुखंवाति ?

दुक्खं भन्ते ।

यंपनानिच्चं दुक्खं विपरिनाम धम्मं कल्लंनु तं
सम्मनुपस्सितुं एतं मम एसो हमस्मि एसो मे अत्ताति ?

६. भिक्षुपिं ! विज्ञान अनात्मा खः यदि विज्ञान आत्मा खः धयागु जूसा ध्व विज्ञान रोगादि पीडा थःमयोथे मज्जी मागु खः । हानं थमं धयाथे ज्वी मागु खः (जिगु) ध्व विज्ञान थुकथं ज्वीमा (जिगु) ध्व विज्ञान थुकथं मज्जीमा तर थथे मज्जीगु निमित्तं भिक्षुपिं ! ध्व विज्ञान अनात्मा खः उकिं विज्ञान रोगादि पीडा ज्वीगु खः । ध्व विज्ञान थुकथं ज्वीमा थुकथं मज्जीमा धका थमं धयाथे गबलें ज्वीगु मखु ।

७. गथे खःले भिक्षुपिं ! रूप (ध्व शरीर) नित्य लाकि अनित्य ?

अनित्य खः भन्ते ।

गुगु अनित्य खः उगु दुःखला कि सुखः ?

दुःख खः भन्ते ।

गुगु दुःखदायक वस्तु खः उकेयात व जिगु व हे जि व जिगु आत्मा धका धाय् योग्य जूला ?

ज्वी मखु भन्ते ।

८. भिक्षुपिं ! वेदना नित्य ला कि अनित्य ?

अनित्य खः भन्ते ।

गुगु अनित्य खः उगु दुःख ला कि सुखः ।

दुःख खः भन्ते ।

गुगु दुःखदायक वस्तु खः उकेयात व जिगु व हे जि व जिगु आत्मा धका धाय् योग्य जूला ?

नोहेतं भन्ते ।

६. संञ्जा निच्चंवा अनिच्चंवा ति ?

अनिच्चं भन्ते ।

यंपनानिच्चं दुक्खंवा तं सुखंवाति ?

दुक्खं भन्ते ।

यंपनानिच्चं दुक्खं विपरिनाम धम्मं कल्लंनु

तं समनुपस्सितुं एतं मम एसो हमस्मि एसो मे अचाति ?

नोहेतं भन्ते ।

१०. सङ्घारा निच्चंवा अनिच्चंवाति ?

अनिच्चं भन्ते ।

यंपनानिच्चं दुक्खंवा तं सुखंवाति ?

दुक्खं भन्ते ।

यंपनानिच्चं दुक्खं विपरीनाम धम्मं कल्लंनु तं समनु-

पस्सितुं एतं मम एसो हमस्मि एसो मे अचाति ?

नोहेतं भन्ते ।

११. विञ्जाणां निच्चंवा अनिच्चंवाति ?

अनिच्चं भन्ते ।

यंपनानिच्चं दुक्खंवा तं सुखंवाति ?

दुक्खं भन्ते ।

मजू भन्ते ।

६. भिक्षुपिं ! संस्कार नित्यलाकि अनित्य ?

अनित्य खः भन्ते ।

गुगु अनित्य खः उगु दुःखलाकि सुख ?

दुःख खः भन्ते ।

गुगु दुःखदायक वस्तु खः उकेयात व जिगु व हे जि
व जिगु आत्मा धाय योग्य जूला ?

मजू भन्ते ।

१०. भिक्षुपिं ! संस्कार नित्यलाकि अनित्य ?

अनित्य खः भन्ते ।

गुगु अनित्य खः उगु दुःख लाकि सुख ?

दुःख खः भन्ते ।

गुगु दुःखदायक वस्तु खः उकेयात व जिगु व हे जि' व
जिगु आत्मा धका धाय योग्य जूला ?

मजू भन्ते ।

११. भिक्षुपिं ! विज्ञान नित्यलाकि अनित्य ?

अनित्य खः भन्ते ।

गुगु अनित्य खः व दुःखलाकि सुख ?

दुःख खः भन्ते ।

यंपनानिच्चं दुक्खं विपरिनाम धम्मं कळलंनु तं समनु
पस्सितुं एतं मम एसो हमस्मि एसो मे अत्ताति ?
नोहेतं भन्ते ।

१२. तस्मातिह भिक्खवे यंकिञ्चि रूपं अतीतानागत
पच्चुप्पन्नं अज्झत्तंवा वहिद्धावा ओलारिकंवा सुखुमंवा
हीनंवा पणीतंवा यं दूरे सन्तिके वा सब्बं रूपं नेतं ममं नेसो
हमस्मि नमेसो अत्ताति एवं मेतं यथा-भूतं सम्मप्पञ्जाय
दह्वं ।

१३. याकाञ्चि वेदना अतीतानागत पच्चुप्पन्वा अज्झत्तं
वा वहिद्धा वा ओलारिका वा सुखुमं वा हीनंवा पणीतं
वा यं दूरे सन्तिके वा सब्ब वेदना नेतं ममं नेसो
हमस्मि नमेसो अत्ताति एवं मेतं यथा-भूतं सम्मप्पञ्जाय
दह्वं ।

१४. याकाञ्चि संञ्जा अतीतानागत पच्चुप्पन्ना । अज्झत्त
वा वहिद्धावा ओलारिकावा सुखुमावा हीनावा पणी-
तावा यं दूरे सन्तिके वा सब्बा संञ्जा नेतं ममं नेसो
हमस्मि नमेसो अत्ताति एवं मेतं यथा-भूतं सम्मप्पञ्जाय
दह्वं ।

गुगु दुःखदायक वस्तु ख उकेयात व जिगु व हे जि व
जिगु आत्मा धाय् योग्य जूला ?
मजू भन्ते ।

१२. भिक्षुपि ! उकिया निम्ति हापायागु लिपायागु आःयागु
थःकेदुगु दुनेयागु पिनेयागु तःधंगु चिकिधंगु उत्तमगु
हीनगु तापाक च्वंगु सःत्तिक च्वंगु दया च्वक फुक रूप
यात व जिगु मखु व जि मखु व जिगु आत्मा मखु धका थुगु
प्रकारं यथार्थे सम्यक प्रज्ञाद्वारा खंकेमा ।

१३. भिक्षुपि ! गुगु हापायागु लिपायागु आःयागु थःकेदुगु
पिनेयागु तःधंगु चिकिधंगु उत्तमगु हीनगु तापाक च्वंगु
सत्तिक च्वंगु दयाच्वक फुक वेदना व जिगु मखु व जि
मखु व जिगु आत्मा मखु धका थुगु प्रकारं यथार्थे सम्यक
प्रज्ञाद्वारा खंकेमा ।

१४. भिक्षुपि ! गुगु हापायागु लिपायागु आःयागु थःकेदुगु पिनेयागु
तःधंगु चिकिधंगु उत्तमगु हीनगु तापाक च्वंगु सत्तिक च्वंगु
दया च्वक संज्ञा व जिगु मखु व जि मखु व जिगु आत्मा
मखु धका थुगु प्रकारं यथार्थे सम्यक प्रज्ञाद्वारा खंकेमा ।

१५. येकेचि सङ्कारा अतीतानागत पच्चुप्पन्ना अज्भत्तं-
वा बहिध्दावा ओलारिकावा सुखुमावा हीनावा पणीता
वा ये दूरे सन्तिके वा संब्बे संक्खारा नेतं मम नेसो हमस्मि
नमेसो अत्ताति एव मेतं यथा भूतं सम्मप्पञ्जाय दट्ठब्बं ।

१६. यंकिञ्चि विञ्जाणं अतीतानागत पच्चुप्पन्नं अज्भत्तं
वा बहिध्दावा ओलारिकं वा सुखुमं वा हीनं वा पणीतं वा
यंदूरे सन्तिके वा संब्बं विञ्जाणं नेतं मम नेसो हमस्मि नमे
सो अत्ताति एव मेतं यथा भूतं सम्मप्पञ्जाय दट्ठब्बं ।

१७. एवं पस्सं भिक्खवे सुतवा अरिय सावको रूपस्मिंपि
निब्बिन्दति, वेदनाय पि निब्बिन्दति, सञ्जायपि निब्बिन्दति
सङ्कारेसुपि निब्बिन्दति विञ्जाणस्मिंपि निब्बिन्दति ।

१८. निब्बिन्दं विरज्जति विरागा विमुच्चति । विमुत्तास्मिं
विमुत्तमहीति जाणं होति खीणाजाति वुसितं ब्रम्ह
चरियं कतं करणीयं नापरं इत्थत्तायाति पजानाती ति ।

१९. इदमवोच भगवा अत्तमना पञ्चवग्गिया भिक्खू
भगवतो भासितं अभिनदुन्ति ।

२०. इमस्मिंच पन वेय्याकरणस्मिं भञ्जमाने पञ्चवग्गियानं
भिक्खूनं अनुपादाय आसवेहि चित्तानि विमुच्चिंस्सुति ।

अनत्त लक्खण सुत्तं निद्वितं ।

१५. भिक्षुपि! गुगु न्हापायागु लिपायागु आःयागु थःकेदुगु पिनेयागु
तःधंगु चिकिधगु उत्तमगु हीनगु तापाक च्वंगु सत्तिक च्वंगु
दयाच्वक्क संस्कार व जिगु मखु व जि मखु व जिगु आत्मा
मखु धका थुगु प्रकारं यथाथर्थे सम्यक प्रज्ञां खंके फेकेमा ।

१६. भिक्षुपि! गुगु न्हापायागु लिपायागु आःयागु थःकेदुगु पिनेयागु
तापाक च्वंगु सत्तिक च्वंगु तःधंगु चिकिधंगु उत्तमगु हीनगु
दया च्वक्क संस्कार व जिगु मखु व जि मखु व जिगु आत्मा
मखु धका थुगु प्रकारं यथाथर्थे सम्यक प्रज्ञां खंकेमा ।

१७. भिक्षुपि ! थुगु प्रकारं प्रज्ञा चक्षुं खंके फुह्न न्यनालि
ध्वीके फुह्न आर्य श्रावकया, रूपेन विरक्त ज्वी, वेदनायू नं
विरक्त ज्वी थथे हेसंज्ञा संस्कार विज्ञानेन विरक्त ज्वी ।

१८. विरक्त ज्वीवं विराग जुइ । विराग ज्वीवं आशा जालं
मुक्त ज्वी; मुक्त ज्वीवं जि मुक्त जुल धका सियू आवंलि जि
जन्म ज्वी माह्व मखुत । भिक्षु चर्या पूर्ण जुल । याय्माक
चर्या याय् धुन याय्मागु छं नं मन्त धका थमंतं सियू ।

१९. थुलि भगवानयागु सद्धर्मासृत न्यनालि सन्तोष जुया
पञ्चवर्गिय भिक्षुपि न्याम्हेसिननं प्रसन्न चित्तयाना भगवान
बुद्ध आज्ञा दयेका विज्यागु धर्मयात साधु ! साधु !! साधु !!!
धका अनुमोदन याना विज्यात ।

२०. भगवान थुगु प्रकारं बोधिज्ञान आज्ञा दयेका विज्यागु
न्यना पञ्चवर्गिपि न्याह्वं आश्रवत्तय जुया अरहत्त जुल ।

अनत्त लक्खन सूत्रया अर्थ क्खाल ।

आलवक सूक्त

एवं मे सुतं । एकं समयं भगवा आलवियं विहरति
 आलवकस्स यक्खस्स भवने । अथ खो आलवको यक्खो
 येन भगवा तेनुपसंक्रमि, उपसंक्रमित्वा भगवन्तं एतद-
 वोच— निक्खम समाणाति । साधायुसोति भगवा निक्ख-
 मि । पविस समाणाति । साधायुसोति भगवा पाविसि ।
 दुतियम्पि खो आलवको यक्खो भगवन्तं एतदवोच-
 निक्खम समाणाति । साधायुसोति भगवा निक्खमि ।
 पविस समाणाति । साधायुसोति भगवा पाविसि तत्तियंपि
 खो आलवको यक्खो भगवन्तं एतदवोच निक्खम
 समनाति । साधायुसोति भगवा निक्खमि । पविस
 समनाति, साधायुसोति भगवा पाविसि । चतुत्थांपि खो
 आलवको यक्खा भगवन्तं एतदवोच—निक्खम समाणाति ।
 न ख्वाहं तं आयुसो निक्खमिस्सामि । यं ते करणीयं तं
 करोहीति । पञ्चं तं समाणं पुच्छिस्सामि सचे मे न व्याक-
 रिस्ससि त्रिचं वा ते खिपिस्सामि हृदयं वा ते फालेस्सामि

आलवक सूत्रया अर्थ

जि थये न्यना- छगू समये भगवान बुद्ध आलवि धैथाय
आलवक यत्तया भवने बिज्याना च्वन ।

आलवक यत्त गन भगवान बुद्ध विज्याना च्वंगु खः
अनवना भगवान यात थये धाल—श्रमण ! छ थन छाम्
च्वना च्वनागु प्याहां हुं ।

भगवान दे आयुष्मान धका दना प्याहां बिज्यात !
यत्ते—द्राहांवा अे श्रमण धाल ।”

भगवान- दे आयुष्मान धका द्राहां बिज्यात ।

यत्ते- निकोखुसि प्याहांहुँ अे श्रमण धाल ।

भगवान- दे आयुष्मान धका प्येहां बिज्यात ।

यत्ते — द्राहां वा अे श्रमण ! धाल ।

भगवान — दे आयुष्मान धका द्राहां बिज्यात ।

यत्ते — स्वकोखुसि प्याहां हुँ अे श्रमण ! धाल ।

भगवान- दे आयुष्मान धका प्याहां बिज्यात ।

यत्ते- द्राहां वा अे श्रमण ! धाल

भगवान - दे आयुष्माण धका द्राहां बिज्यात ।

यत्ते — प्यकोखुसि प्याहां हुँ अे ! श्रमण धाल ।

भगवान — यत्त आःजि प्याहा बने मखु, छं छु

वायु मागु खः या धका धया बिज्यात ।

यत्ते- श्रमण ! जि छंके प्रश्न न्यने जि न्यनागु

प्रश्न या लिखः मबिल धासा छंगु चित्त बिचित्त

(आकुल ब्याकुल) याना बी छंगु हृदय चिरे याय अले

पादेसु वा गहेत्वा पारगङ्गाय खिपिस्सामिति । न ख्वाहं तं
 आवुसो पस्सामि सदेवके लोके समास्के सत्रह्मके
 सस्समणत्राह्मणिया पजाय सदेवमनुस्साय यो मे चित्तं
 वा खिपेय्य हृदयं वा फालेय्य, पादेसुवा गहेत्वा पार
 गङ्गाय खिपेय्य, अपिच त्वं आवुसो पुच्छ यदाकंखसीति ।

अथ खो आलवको यक्खो भगवन्तं गाथाय अज्झभासि-
 किं सुध विचं पुरिस्स सेट्ठं, किंसु सुचिएणां सुखमावहाति
 किं सु हवे सादुतरं रसानं, कथं जीविं जीवितमाहुसेट्ठं ॥
 सध्दीध विचं पुरिसस्स सेट्ठं, धम्मो सुचिएणो सुमावहाति
 सच्चं हवे सादुतरं रसानं, पञ्जा जीविं जीवितमाहु सेट्ठन्ति ॥
 कथं सु तरति ओघं कथं सु तरति अण्णव्वं ।
 कथं सु दुक्खं अच्चेति कथं सु परिसुज्झति ॥
 सध्दाय तरति ओघं अप्पमादेन अण्णव्वं ।
 विरियेन दुक्खं अच्चेति पञ्जाय परिसुज्झति ॥
 कथं सु लभते पञ्जं कथं सु विन्दते धनं
 कथं सु किञ्चिपप्पोति, कथं मिशानि गन्थति ।
 अस्समो लोका परलोकं कथं पेच्च न सोचति ॥

छन्त तुति ज्वना समुद्र पार ध्यंक वां छीया बी ।

भगवान् — यत् । देव मार ब्रम्हा तथा श्रमण
ब्राह्मण सत्व मनुष्यपिगु विचे जिगु चित्त विक्षिप्त
याय फुद्ध, जिगु हृदय चिरे याइद्ध, हानं तुति ज्वना सागर
समुद्रया पारि ध्यंक वां छ्वे फुद्ध सुनं महु । यत्त ! वरु छं
छु संखा दु छु खं न्यनेगु इच्छा दु वं खं न्यो ।

आलवकं गाथा ज्वना थथे प्ररन यात- श्रमण ! संसारे
दकले तःधंगु धन छु? छुयायवं (जीवन) सुखी ज्वी? रस मध्ये
उत्तमगुरस छुकियात धाई? जीवने उत्तमगुजीवन छुकि ज्वी ?

भगवान्- (यत्त !) धन मध्ये तःधंगु धन श्रद्धा खः ।
धर्माचरण यायवं जीवन सुखी ज्वी । संत्य रस हे तःधंगु, रस
खः । प्रज्ञावानया जीवन हे उत्तम जीवन खः ।

यत्ते— (मनुष्यपि पुनर्जन्म रूपी) ओषः (इवावगुली)
छुयान्ना तरे ज्वी फई ? (संसार रूपी) समुद्र छुयासा पार
ज्वी फई ? छुयासा दुःखं मुक्त ज्वी फई, हानं छुयायवं
चित्त परि शुद्ध जुई ?

भगवान् — यत्त ! मनुष्यपिसं, श्रद्धावले ओष पारयाई
अप्रमादि जुद्ध धासा (संसाररूपि) समुद्र पार-ज्वी फई ।
वीर्य उत्साह दूर धासा दुःखं मुक्त जुई फई । प्रज्ञा दित
धासा (चित्त) परि शुद्ध याय फई ।

यत्ते— छुयासा प्रज्ञा लोभ जुई, धन दयकेत छुयायमा ?
छुयायवं यथी कीर्ति फैले जुई ? हानं मित्र दयकेत छुया-
यमा ? धुगु लोकं परलोकं बनेगु बखते छुयायसे शोक
शान्ताप काये माछी मखु ।

सद्वहानो अरहतं, धम्मं निब्बाण पत्तिया ।
 सुस्सूमा लभते पज्जं, अप्पमत्तो विचक्खणो ॥
 पतिरूपकारि धुरवा, उट्ठाता विन्दते धनं ।
 सच्चेन किञ्चि पप्पोत्ति, ददं मित्तानि गन्थति ॥
 यस्सेते चतुरो धम्मा, सद्धस्स घरमेसिनो ।
 सच्चं धम्मा धिती चागो, स वे पेच्चं न सोचति ।
 अस्मा लोका परलोकं, स वे पेच्च न सोचति ॥
 इद्घ अज्जेपि पुच्छस्सु, पुथु समण ब्राम्हणे ।
 यदि सच्च दम्य चागा, खन्त्या भिययो न विज्जति ॥
 कथंनु दानि पुच्छेय्यं पुथु समण ब्राम्हणे ।
 सोहं अज्ज पजानामि, यो चत्थो संपरायिको ।
 अत्थाय वत मे बुद्धो वासायाल्लवि मायामा ।
 सोहं अज्ज पजानामि, यत्थ दिन्नं महप्फलं ॥
 सो अहं विचरिस्सामि गामा गामं पुरा पुरं ।
 नमस्समानो सम्बुद्धं धम्मस्स च सुधम्मतन्ति ॥
 एवंवुत्ते आलवको एक्खो भगवतं एतदवोच—
 अभिक्कन्तं भो गोतम अभिक्कन्तं भो गोतम । सेय्यथापि
 भो गोतम निक्कञ्जितं वा उक्कञ्जेय्य पटिच्छन्नं वा
 विवरेय्य मुहस्स वा मग्गं- आचिक्खेय्य अन्धकारे वा

भगवान्— (यत्त) निर्वाण पाखे यंकिगु अरहन्त पिंगु धर्मे श्रद्धा तयगु विनित अप्रमत विचक्षणपिं पुरुषपिसं प्रज्ञा लाभ याना काइ । यत्त ! योग्यगु ज्याय च्वना उद्योगि जुया प्रयत्न शील जूह्म सिनं धन कमाय याई । सत्य धर्म पालन याना वन धासा यश फैले जुइ (छम्भा छकू जूसां) दान व्ही फत धासा मित्र दयावइ ।

(गुह्य श्रद्धालु गृहस्थीपिके) सत्य, धर्म, धृति (धैर्य), त्याग ध्व प्यता दइ, उह्य व्यक्ति थुगु लोक तोता परलोक वनिगु बखते नं शोक संताप काय्माळी मखु ।

यत्त ! छं मेपिं श्रमण ब्राह्मणपिकेनं न्यना स्वः । सत्य इन्द्रिय दमन. त्याग. क्षमा, स्वया तधंगु छुं दुला धका । भो गौतम ! आः जि मेपिके छाया न्यो ज्वीगु पारलौकिक अर्थया खं यातः थौं जि ध्वीका काय्धुन ।

थौं जित हितः याय्गु निर्मित भगवान बुद्ध आलवी विज्यात गुकि दान यातधासा महाफल दइगु स्वः व खं थौं जि सिल ।

आः जि गां गामे न्हाथाय् हे चाहिला जूसां सम्यक सम्बुद्ध यात नमस्कार याना ज्वी । थुलि यया यत्त भगवान यात थये धाल— आश्चर्य स्वः भो गौतम ! गथे भोपुगु थः स्वका क्यन थे तोपुया तःगु उलाक्यन थें लं द्वम्हेसित लक्यन

तेलपञ्जोतं धारेय्य । चक्खुमन्तो रूपानि दक्खिन्तीति ।
एव मेवं भोता गोतमेन अनेकपरियायेन धम्मोपकासितो ।
एसाहं भवन्तं गोतमं सरणं गच्छामि धम्मञ्च भिक्खु संघं
च । उपासकं मं भवं गोतमं धारेतु अज्जतग्गे पाणुयेनं
सरणं गतन्ति ।

आलवक सुत्तं निद्वितं

अभिण्ह सुत्त

पञ्चिमानि भिक्खवे ठानानि अभिण्हं पच्चवेक्खित
व्वानि । इत्थियावा पुरिसेनवा गहट्ठेनवा पव्वजितेनवा ॥
कतमानि पञ्च ।

- (१) जराधम्मोमिह जरञ्जनतीतोति अभिण्हं पच्च
वेक्खितन्व ।
- (२) व्याधिधम्मोमिह व्याधिञ्जनतीतोति अभिण्हं
पच्चवेक्खितन्व ।
- (३) मरणधम्मोमिह मरणञ्जनतीतोति अभिण्हं पच्च
वेक्खितन्व ।
- (४) सब्बेहि मे पियेहि मनापेहि नानाभावो विना
भावोमिहीति अभिण्हं पच्चवेक्खितन्व ।

बीथें ख्यूंगु थासे मत च्याका बीथें मिखा दुपिसं रूप खनिथें
 छल्पोलं जित अनेक प्रकारं धर्म खँ श्वीका विया विज्यात
 थनि नसें जि बुद्ध धर्म संघया शरणे वये, जित जीवन काळि
 शरणे वःम्ह उपाशक धका श्वीका विज्याहुँ ।

आलक सूत्रमा अर्थ कचाल

अभिग्रह सुत्रया भावार्थ

हेभिक्षुपिं ! थ्यन्यागू स्थान यात मिसांजूसां मिजंनं
 जूसां गृहस्थीं जूसां प्रवर्जितं जूसां न्हित्थं धकान तथा विचा
 याय्मा ।

वन्यागू स्थान छु छु धासा—

- (१) जि बुढा ज्वीगु स्वभाव जुया च्वन, व बुढाज्वीगु मज्जीके
 फुगु मखु धका न्हित्थं ध्यानतया विचार याय्मा ।
- (२) जि रोगी ज्वीगु स्वभाव जुया च्वन व रोग मज्जीके
 फुगु मखु धका न्हित्थं ध्यान तथा विचार याय्मा ।
- (३) जि सिनावनीगु स्वभाव जुया च्वन, व सिनावनीगु
 मज्जीके फुगु मखु धका न्हित्थं ध्यानतया विचार
 याय्मा ।
- (४) जि सकल प्रियपिं हितचित्त मिलेजुया च्वंपिनाप बाया
 च्वने मालीगु मृत्यु जुया वियोग ज्वीका च्वने मालीगु
 ज्वी धका न्हित्थं ध्यान तथा विचार यायमा ।

(५) कम्मस्सकोम्हि कम्मदायादो कम्मयोनि कम्मवन्धु
 कम्मपटिसरणो यं कम्मं करिस्सामि कल्याणांवा
 पापकं वा तस्स दायादो भविस्सामीति अभिएहं
 पच्चवेक्खितव्वं । इमानिखो भिक्खवे पञ्चठानानि
 अभिएहं पच्चवेक्खितव्वानि इत्थिया वां पुरिसेन
 वा गहट्टेन वा पव्वजितेन वा ।

अभिएह सुत्तं निद्वितं

(५) जितः कर्म हे थःगु धन कर्म हे थःगु अंश भागी, कर्म हे
 जन्मया कारण कर्म हे थःथिति, कर्म हे शरण, जुया
 चवन भिंगु वा मभिंगु गुगु कर्म जियाना उकिया अंश
 भागी, ज्वी थथे धका निहत्थं ध्यानतया विचारयाय्मा ।
 हे भिक्षुगणपि ! थ्व न्याग स्थानयात मिसां जूसां मिजं
 नं जूसां गृहस्थीं जूसां प्रवजितं जूसां निहत्थं ध्यानतया
 विचार आय्मा ।

अभिएह सूत्रया अर्थ क्कचाल ।

अनुवादकया मेगु सकृत

- (१) लोकनीति
- (२) श्रामणेर विनय
- (३) गृहशिक्षा
- (४) लोकनीति (पद्य)
- (५) उत्तरा
- (६) अनत्त लक्खण सूत्त

- (७) श्यामावती (प्रेसे)
- (८) बौद्ध चरित्र (प्रकाशन प्रतिज्ञाय्)

Dhamma Digital

मुद्रकः- मञ्जुश्री प्रेस, ललितपुर, इखाळें, आनन्दबहाल, नेपाल ।

Dhamma.Digital